

РЕЙ БРЕДЪРИ ЧУДОТО

Превод от английски: Лидия Цекова-Маринова, 1985

chitanka.info

В един ден, нито твърде сочен, нито пък тръпчив като плод, нито твърде горещ, нито твърде студен, старата раздрънкана таратайка се появи иззад хълма в пустинята. Вибрациите на скритите под бронята на колата части караха минувачите да отскачат встрани сред брашнени облаци от прах. Големи отровни гущери, дремещи на слънцето, продавачи на индийска бижутерия бързаха да се отместят от пътя й. Фордът бръмчеше като огромен рояк насекоми и сред тласъци и оглушителен шум се отдалечи навътре в пустинята.

Поглеждайки назад от предната седалка, където седеше, старият Уил Бантлин извика:

— Завий!

Боб Гринхил сви рязко зад едно рекламно табло. Двамата мъже моментално се извърнаха назад. И двамата надникнаха над смъкнатия гюрук на своята кола, умолявайки пламенно прахоляка, който бяха вдигнали във въздуха:

— Разпръсни се! Разпръсни се! За бога...

И прахолякът бавно се спусна на земята. Тъкмо навреме.

— Внимавай!

Един мотоциклет, който сякаш бе преминал през всичките девет огнени кръга на ада, изтрещя покрай тях. Превита над изцапаното с бензин кормило, като ураган прелетя фигура на човек със смачкана, ужасно противна физиономия, с огромни кръгли очила, увиснали на носа му, и почернял като самия дявол от слънцето. С рев мотоциклетът и мъжът профучаха надолу по пътя.

Двамата възрастни мъже се изправиха на седалките и си отдъхнаха.

— Сбогом, Нед Хопър — каза Боб Гринхил.

— Но защо? — обади се Уил Бантлин. — Защо винаги се влачи след нас?

— Уили, Уилям, нима не знаеш? — отвърна Гринхил. — Ние сме неговият късмет, неговият талисман, от който юдейски се храни. Защо да ни остави да си отидем, когато, влачейки се след нас навсякъде, той става все по-богат и по-щастлив, а ние по-бедни и мъдри?

Двамата мъже се спогледаха със застинали върху лицата им усмивки. Онова, което светът сам не им бе причинил, техните мисли за него го бяха сторили. Тридесет години се бяха радвали на живот без насилие, което в техния случай означаваше без работа.

— Усещам, че приближава жътва — казваше Уил и те се омиаха от града, преди да е узряла пшеницата. Или пък:

— Ябълките скоро ще изпопадат!

И те отстъпваха на около триста мили, за да не ги ударят по главата.

Сега Боб Гринхил бавно завъртя волана и остави колата сред грандиозен, но обуздан взрив да се върне обратно на пътя.

— Уили, приятелю, не падай духом.

— Вече преминах този стадий — отбеляза Уил. — До колене съм затънал в примирението.

— Примирение с какво?

— Да попаднем на цяло находище от консерви с риба някой ден, без нито една отварачка за тях. Да намерим хиляда отварачки на другия ден, но да няма никаква риба.

Боб Гринхил слушаше как моторът ломоти под носа си като старец, който оплаква безсънни ноци, стари кокали и похабени от времето мечти.

— Лошият ни късмет не може да продължава вечно, Уили.

— Не, но се опитва. Ти и аз продаваме вратовръзки, а кой на отсрещния тротоар ги дава с десет цента по-евтино?

— Нед Хопър.

— Откриваме злато някъде в Топопа и кой пръв предявява иск и се сдобива с документ за собственост?

— Пак Нед.

— Не сме ли му правили цял живот услуги? Не е ли крайно време да си имаме нещо изцяло за нас, което никога да не се окаже негово?

— Моментът е назрял, Уили — каза Робърт, като караше спокойно. — Бедата е в това, че ти, аз, Нед никога всъщност не сме си давали сметка какво точно искаме. Профучавахме през всякакви запустели градове, зървахме нещо, вкопчвахме се в него. Нед го виждаше и също се вкопчваше. Той не го иска в действителност, а само за това, че ние самите го желаем. Задържа го, докато изчезнем от погледа му, после го унищожаваше и отново тръгваше след нас, за да извърши поредната мръсотия. Денят, в който наистина разберем какво искаме, ще бъде денят, в който Нед ще се уплаши от нас и ще избяга завинаги. Ах, по дяволите.

Боб Гринхил вдишваше свежия, влажен въздух, който се стичаше на утринни поточета по стъклото.

— Хубаво е все пак. Това небе... тези хълмове. Пустинята и...

Гласът му секна.

Уил Бантлин се огледа.

— Какво има?

— Поради неизвестни обстоятелства...

Очите на Боб Гринхил шареха наоколо, а жилестите му ръце завъртяха кормилото по-бавно...

— ... ще се наложи да... отбием... от пътя.

Автомобилът се удари в мръсния банкет. Те продължиха надолу по един разкалян път, после нагоре и внезапно по сух полуостров земя, който гледаше към пустинята. Боб Гринхил като хипнотизиран протегна ръка, за да изключи двигателя. Старецът под капака спря да се оплаква от безсъние и заспа.

— Ей, защо направи *това*? — попита Уил Бантлин.

Боб Гринхил се бе вторачил в ръцете си върху кормилото, които някак интуитивно бяха направили всичко.

— Стори ми се, че така трябва. Защо?

Той примига. Отпусна напрегнатите си стави и уморено притвори клепачи.

— Може би само за да погледаме земята ей там. Хубава е. Стои си тук от милиони години.

С изключение на града — каза Уил Бантлин.

— Град ли? — възкликна Боб.

Той се обърна и видя пустинята, далечните хълмове с багрите на лъвска кожа, а далеч отвъд тях, увиснало над море от топъл утринен пясък и светлина, плуваше някакво изображение, сякаш набързо нахвърляни щрихи на някакъв град.

— Не може да е Финикс — промълви Боб Гринхил. — Финикс е на деветдесет мили оттук. Наоколо няма друг голям град.

Уил Бантлин разгъна картата върху коленете си и започна да търси.

— Не. Няма друг град.

— Нараства и се избистря! — извика внезапно Боб Гринхил.

Двамата скочиха и застанаха прави в колата, вторачиха се наведени над прашното предно стъкло, а вятърът стенеше нежно в

набръчканите им лица.

— Ей, знаеш ли какво е това, Боб? Мираж! Разбира се, така е! Игра на светлинни лъчи, подходяща атмосфера, небе, температура. Градът е някъде от другата страна на хоризонта. Погледни как подскача, избледнява и се избистря. Отразява се в това небе там горе като в огледало и се спуска тук долу, където ние го виждаме! Мираж, бога ми!

— Толкова *огромен*?

Боб Гринхил измерваше с очи града, а той се разрастваше и проясняваше все повече при повей на вятъра, като лека, далечна вихрушка от пясък.

— Триста дяволи! Това не е Финикс. Не е Санта Фе или Аламагордо, не. Да видим. Не е Канзас Сити...

— Твърде далеч е във всеки случай.

— Да, но погледни онези сгради. Огромни! Като най-високите в страната. Има само едно такова място на света.

— Нима имаш предвид... Ню Йорк?

Уил Бантлин бавно кимна с глава и двамата потънаха в мълчание, загледани в миража. А градът бе огромен и блестящ сега, почти съвършен на ранната утринна светлина.

— О, боже — възкликна Боб след дълго мълчание. — Прекрасно е.

— Наистина — промълви Уил.

— Но... — каза той миг по-късно шепнешком, като че ли се боеше градът да не го чуе. — Какво търси той на три хиляди мили от истинското си място, тук сред тази пустош, в Аризона?

Боб Гринхил заговори, без да откъсва поглед:

— Уили, приятелю, никога не се обръщай с въпроси към природата. Тя просто си седи и си гледа работата. Радиовълни, дъга след дъжд, северно сияние и т.н.... по дяволите, да приемем просто, че е направена една огромна снимка на Ню Йорк сити и тя се проявява тук на три хиляди мили далеч в едно утро, когато се нуждаем от по-ведро настроение... само за нас.

— Не само за нас.

Уил се надвеси встрани над прозореца.

— Погледни!

Там, сред гъстия прахоляк, личаха безброй щрихи, диагонали, очарователни символи, като плетеници, втъкани в някакъв гоблен.

— Следи от гуми — отбеляза Боб Гринхил. — Стотици... Хиляди... Доста коли са спирали тук.

— За какво ли, Боб?

Уил Бантлин изскочи от колата, стъпи на земята, поутъпка я, обърна се, коленичи, за да я докосне с внезапно разтреперана ръка.

— За какво ли, за какво? За да видят миража! Но да, господи! За да видят миража!

— Е, и!

— Честито, момче!

Уил се изправи, забръмча с уста като мотоциклет.

— Брррърмммммм!

Той завъртя едно въображаемо кормило. Изтича по една дия от автомобилни гуми.

— Брррърмммм! Иииии! Стоп, спирачка! Робърт. Боб, знаеш ли какво е това тук?! Погледни на изток! Погледни на запад! Това е единственото място на цели мили разстояние, където можеш да отбиееш от главното шосе, да поседнеш и да зарееш погледа си!

— Разбира се, хубаво е, че хората имат усет към красотата...

— Истинска красота, кълна ти се! И кой е собственикът на тази земя?

— Държавата, предполагам.

— Грещиш! Ти и аз! Ще се настаним тук, ще предявим иск, ще застроим собствеността си и законът ще се произнесе, че е наша. Така ли е?

— Почакай!

Боб Гринхил се взираше в пустинята и чудния град.

— Нима искаш да кажеш, че желаеш да си *собственик на мираж*?

— Точно така! Да съм собственик на мираж!

Робърт Гринхил слезе и се помота край колата, като оглеждаше утъпканата от автомобилни гуми земя.

— Ще успеем ли да го направим?

— Дали ще успеем ли? Да ме вземат мътните!

След миг Уил Бантлин вече забиваше колчетата за палатката в земята и опъваше връвта.

— От тук до тук и от тук до тук... това е златна мина — ще промиваме златния прах; това е крава — ще я доим; това е езеро, пълно с пари, ние ще плуваме в него!

Като се поразгършува в колата, размествайки разни чанти, той измъкна огромен картон, върху който някога е имало реклама за евтини вратовръзки. Боядиса с четка картоната от обратната страна и започна да изписва букви.

— Уили — обади се приятелят му, — никой няма да поиска да плати, за да види някакъв си, по дяволите...

— Мираж? Опъни въжето, кажи на хората, че не могат да видят нещо, и точно така ще разпалиш желанията им. Готово!

Той вдигна картонената табела.

НАДЗЪРНЕТЕ В ПОТАЙНИЯ МИРАЖ — НАСАМ, КЪМ ЗАГАДЪЧНИЯ ГРАД

За коли — 25 цента. За мотоциклети — 10 цента.

— Ето идва кола. Гледай сега!

— Уилям...

Но Уил, тичайки, вдигна табелата.

— Хей! Вижте! Хей!

Колата профуча край тях — бик, който дори не забелязва матадора.

Боб затвори очи, за да не види как изчезва усмивката от лицето на Уил.

Но в този миг... благословен звук.

Изскърцване на спирачки.

Колата се връщаше на заден ход! Уил се бе хвърлил напред, като махаше с ръка и сочеше.

— Да, сър! Да, мадам! Потайният мираж! Загадъчният град! Елате насам!

Следите от гуми в прахоляка се множаха и неусетно станаха безчет.

Огромно кълбо довеян от горещината прахоляк увисна над сухия полуостров, където сред олелия от прииждащи потоци, изскърцване на гуми, затръшване на врати, заглъхване на двигатели, коли от най-различни марки, от различни места заемаха мястото си в редица. А хората в колите се различаваха, както се различават хора, стичащи се от четирите посоки на света, привлечани в един и същи миг от едно и също нещо — всички приказваха в началото, но постепенно занемяваха пред онова, което виждаха там, в пустинята. Вятърът духаше нежно в лицата им, разпиляваше косите на жените и се втурваше под разгърдените ризи на мъжете. Те седяха в колите си дълго или заставаха на ръба на тази земя, не казваха нищо и накрая, един по един, се обръщаха и си тръгваха.

Когато първата кола потегляше, жената в нея кимна щастливо към Боб и Уил:

— Благодаря! Ами че той е досущ като Рим!

— Рим ли каза, или дом^[1]? — попита Уил.

Още една кола се отправи към изхода.

— Да, сър!

Шофьорът протегна ръка и раздруса ръката на Боб.

— Само погледнах и ми се стори, че мога да говоря френски!

— Френски! — извика Боб.

Двамата бързо пристъпиха напред, когато третата кола се готвеше да потегли. Зад кормилото седеше възрастен мъж и клатеше глава.

— Никога не съм виждал подобно нещо. Искам да кажа, мъглата и всичко това... Уестминстър Бридж, по-хубав дори от илюстрирана картичка на Биг Бен ей там, в далечината. Как сте го създали? Бог да ви поживи. Много съм ви задължен.

Двамата мъже стояха развълнувани, докато възрастният човек потегли, после бавно се извърнаха, за да огледат своя малък парцел земя, над който бавно се спускаше пладнешкият зной.

— Биг Бен ли? — изрече Уил Бантлин. — Уестминстър Бридж? Мъгла?

Стори им се, че едва-едва чуват, без да могат да бъдат напълно сигурни... те поставиха ръка над ухото си... не беше ли това огромният часовник, който отброи три удара ей там, отвъд хоризонта? Не предупреждаваха ли сирените за мъгливо време лодките, а

сирените на тези лодки не изсвирваха ли в отговор надолу по течението на някоя незнайна река?

— Че мога да говоря френски? — прошепна Робърт. — Биг Бен? Дом? Рим? Това там Рим ли е, Уил?

Вятърът промени посоката си. Врълхлетя нажежен прилив от горещ въздух и промяната бе като внезапно изтръгнат звук от струните на невидима арфа. Мъглата почти изкристализира в сиви, каменни монументи. Слънцето заприлича на златна статуя върху канара от току-що изсечен белоснежен мрамор.

— Как... — каза Уилям Бантлин, — как би могло да се променя? Как би могло да бъде четири-пет града? Казахме ли на някого какъв град му предстои да види? Не. Добре тогава, Боб, *много добре!*

Сега те насочиха погледите си към своя последен клиент, застанал сам на края на сухия полуостров. Давайки знак на приятеля си да замълчи, Робърт се приближи тихичко, за да остане встрани, зад посетителя.

Беше мъж към петдесетте, с жизнено, обгоряло от слънцето лице, добри, топли, бистри като езера очи, изящни скули, красива уста. Имаше вид на човек, пропътувал дълъг път през живота си, прекосил безброй пустини, дирил бленуван оазис. Той напомняше онези архитекти, които сте срещали да бродят по осеяните с чакъл улици под проектираните от тях сгради, докато желязото, стоманата и стъклото се издигат нагоре, за да застроят един блок, да запълнят едно пусто късче небе. Изразът на лицето му бе като на строител, който точно в този миг внезапно е видял пред себе си да се извисява от хоризонт към хоризонт, съвършена и реална, една отколешна мечта. И сега, като в някакъв сън, усетил смътно присъствието на Уилям и Робърт до себе си, непознатият най-после заговори с тих, спокоен, удивителен глас — казваше им какво вижда, разказваше какво чувства:

— В Ксанаду...

— Какво? — попита Уилям.

Непознатият се усмихна леко, без да откъсва очи от миража, и тихичко, по памет изрецитира:

*Да му вдигнат замък в Ксанаду — с декрет
заповядал лично Кубла хан велик:*

*там, където Алфа вие се посред
мрачините ледни с пещери безчет,
към море без слънце и без лъч светлик.*

Гласът му дъхаше атмосферата, а тя обгръщаше двамата други мъже и ги караше да стоят като приковани.

*Царска воля — ето! — с кули и стени
много мили плодна земя оплени:
имало градини тука разцъфтели,
палави потоци в ливади зелени,
крепости високи кули тук вишели
върху хълми цели, в слънцето облени.*

Уилям и Робърт погледнаха към миража и онова, което непознатият откриваше там, сред златистия прах — някакви приказни гроздове от минарета в Близкия или Далечния изток, куполи, изящни кули, извисени във величавата мараня от цветен прашец откъм Гоби; ширналата се ивица от речни камъни, напичани от слънцето, заливани от водите на плодородния Ефрат; Палмира, още непревърната в развалини, току-що създадена и започнала да сече монети, изоставена в следващите години, сега ту блясваше ярко в горещината, ту заплашваше да се стопи завинаги.

Непознатият, с преобразено лице, разцъфнало пред виденията му, завърши:

*Де такова чудо в приказка дори:
слънчеви палати в ледни пещери!^[2]*

И се умълча.

От което тишината в душите на Боб и Уил стана по-необятна.

Непознатият с просълзени очи затършува в портфейла си.

— Благодаря ви, благодаря ви.

— Вие вече платихте — каза Уилям.

— Още да имах, и то щеше да е ваше.

Той сграбчи ръката на Уилям, постави петдоларова банкнота в нея, качи се в колата си, погледна за последен път навън към миража, после седна, запали колата, задържа я на място с удивителна лекота и със сияещо лице и спокоен поглед, потегли.

Робърт направи няколко крачки след нея зашеметен.

Тогава Уилям внезапно избухна, разпери ръце високо, извика, затанцува, завъртя се.

— Алелуя! Какъв само добив от тази земя! Пълни паници за обяд! Нови-новенички обувки! Погледни пълните ми шепи!

Но Робърт каза:

— Не мисля, че трябва да ги вземаме.

Уилям прекъсна своя танц.

— Какво?

Робърт не откъсваше поглед от пустинята.

— Никога не можем наистина да го притежаваме. Той си е някъде там. Разбира се, че можем да бъдем собственици на земята, но... Дори не знаем какво е това нещо.

— Ами, това е Ню Йорк и...

— Бил ли си някога в Ню Йорк?

— Винаги съм желал. Никога не съм ходил.

Робърт кимна бавно.

— Също като тях. Ти чу: Париж. Рим. Лондон. А този, последният мъж — Ксанаду. Уили, Уили, докоснали сме се до нещо странно и грандиозно тук. Страхувам се, че не постъпваме както трябва с него.

— Е, не пречим на никого да влезе, нали?

— Кой знае? Може би четвърт долар е твърде висока цена за някои хора. Не изглежда правилно едно съвсем естествено природно явление да се управлява от неестествени правила. Погледни и ми кажи, че греша.

Уилям погледна.

И градът се бе разпрострял, там, както първия град, който бе видял като малко момче, когато майка му го качи на един влак рано една сутрин, те полетяха през безкрайна зелена ливада и градът се извиси постепенно, покрив след покрив, кула след кула, все по-близо,

за да се ширне накрая цял пред погледа му. Беше също така свеж, така нов, така стар, така страховит, така прекрасен.

— Мисля — каза Робърт, — че би трябвало да вземем само колкото да си купим бензин за една седмица, а останалите пари да пуснем в първата срещната кутия за помощи на бедняците. Този мираж прилича на бистра река, край която хората идват жадни. Ако сме достатъчно мъдри, ще гребнем с чашка, ще я изпием, да се поразхладим от горещината, и ще си отидем. Ако спрем, построим бентове и се опитаме да овладеем цялата река...

Уилям, който се взираше нататък сред шепота на вятъра в прахоляка, се опита да се успокои, да приеме.

— Щом така казваш.

— Не аз. Цялата пустош наоколо го казва.

— Е, аз пък казвам *друго!*

Двамата мъже подскочиха и се извърнаха рязко назад.

По средата на склона бе спрял мотоциклет. Възседнал го, залян целия в пъстроцветна дъга от бензин, с огромни очила на носа и покрито с масло, обрасло с гъста четина лице, там бе човекът с добре познатата им арогантност и неприкривано високомерие.

— Нед Хопър!

Нед Хопър се усмихна с най-сатанинската своя благосклонна усмивка, освободи спирачките и се спусна по останалия път надолу, за да спре до старите си познайници.

— Ти... — промълви Робърт.

— Аз! Аз! Аз!

Нед Хопър натисна тромбата на мотоциклета си четири пъти, смеейки се гръмко, с отметната назад глава.

— Аз!

— Млъкни! — извика Робърт. — Ще се пръсне на парченца, като огледало.

— Кое ще се пръсне?

Уилям, който разбра безпокойството на Робърт, се огледа загрижено нататък, към пустинята.

Миражът се разлюля, потрепера, обви се в мъгла, после увисна отново като гоблен във въздуха.

— Там няма нищо! Какво искате да кажете, момчета?

Нед се наведе към утъпканата от автомобилни гуми земя.

— Бях на двадесет мили пред вас днес, когато осъзнах, че вие, момчета, сте се скрили някъде назад. Казах си: „Това не е в стила на моите приятелчета, които ме отведоха до онази златна мина през четиридесет и седма и ми отстъпиха този мотоциклет само с едно несполучливо хвърляне на заровете през петдесет и пета. През всичките тези години си помагахме взаимно, а сега вече имате тайни, от приятеля си Нед. Затова се върнах. Прекарах половината от деня на онзи хълм, дебнах ви.“

Нед измъкна бинокъл изпод мазното си сако.

— Знаете, че мога да чета по устните. Разбира се! Видях как всичките коли летяха насам, касата ви! Голямо шоу разигравате!

— Говори по-тихо — предупреди го Робърт. — Сбогом.

Нед мазно се усмихна.

— Съжалявам, че си отивате. Но, естествено, съм ви признателен, че се оттегляте от моята собственост.

— Твоята! — извикаха в един глас Робърт и Уилям, но се овладяха и повториха с разтреперан глас шепнешком. — Твоята?

Нед се изсмя.

— Като видях с какво сте се захванали, просто отидох до Финикс. Виждате ли това малко документче, което се подава от задното ми джобче?

Листчето бе там — грижливо сгънато.

Уилям протегна ръка.

— Не му доставяй това удоволствие — спря го Робърт.

Уилям отдръпна ръката си.

— Искаш да ти повярваме, че имаш документ за собственост?

Игривото пламъче в очите на Нед изчезна.

— Да... Не... Дори ако лъжех, все още бих могъл да стигна до Финикс с мотоциклета си по-бързо от вашата таратайка.

Нед се захвана да изучава земята с бинокъла си.

— Така че просто оставете парите, които сте спечелили от два часа следобяд, когато получих документа, от което време нататък вие нарушавате владенията ми.

Робърт захвърли монетите в праха. Нед Хопър небрежно погледна блесналата купчина.

— От държавната хазна! Съвсем топлички, няма нищо там, а баламите искат да плащат за него!

Робърт бавно се обърна, за да погледне към пустинята.

— Нищо ли не виждаш?

Нед изсумтя.

— Нищо, вие самите го знаете!

— Но ние виждаме! — извика Уилям. — Ние...

— Уилям — каза Робърт.

— Но, Боб!

— Там няма нищо. Така е, както казва.

Вече прииждаха нови коли сред силно боботене на двигатели.

— Извинете, господа, трябва да се заема с касата!

Нед се отдалечи, размахал ръка.

— Да, господине... госпожо! Оттук! С предплащане!

— Но защо?

Уилям наблюдаваше как Нед Хопър тича и крещи.

— Защо му позволяваме да прави това?

— Почакай — каза Робърт почти безгрижно. — Ще видиш.

Те се отместиха от пътя, когато приближиха един форд, един буик и стар мун.

Привечер. На един хълм, на около двеста ярда над Загадъчния Град-Мираж, Уилям Бантлин и Робърт Гринхил, опържили оскъдната си вечеря, похапваха боб, тук-там с парченца бекон. От време на време Робърт взимаше някакъв очукан театрален бинокъл и го насочваше към гледката долу.

— Откакто си тръгнахме следобед, му дойдоха тридесет клиенти — установи той. — Все пак скоро ще се наложи да спусне кепенците. Само десет минути останаха до залез-слънце.

Уилям се загледа в последното зърно боб на върха на вилицата си.

— Каж ми пак: Защо? Защо всеки път, когато ни проработи късметът, Нед Хопър изскача изпод земята?

Робърт въздъхна в бинокъла и избърса стъклата му с маншета си.

— Защото, приятелю Уил, ние сме чисти души. Ние излъчваме светлина. А мошениците в света, те виждат тази светлина отвъд хълмовете и си казват: „Ей там има някой наивник, някой симпатичен

мухльо.“ И негодниците идват да посгреят ръцете си при нас. Не знам какво бихме могли да направим, освен може би да угасим светлината.

— Не бих искал да направя точно това.

Уилям размишляваше тихо, с ръце, протегнати към огъня.

— Просто се надявах този път да е потънал вдън земя. Човек като Нед Хопър, който води жалък, мошенически живот, не е ли заслужил той гръм да се стовари върху главата му?

— Да е заслужил ли?

Робърт фокусира бинокъла и образът се приближи още повече.

— Ами че той току-що се стовари! А ти не вярваше!

Уилям подскочи край него. Те двамата хванаха бинокъла и всеки погледна в своята половинка надолу.

— Погледни!

И Уилям, като погледна, извика:

— Триста дяволи!

— Овен такъв!

Защото там долу Нед Хопър се бе разтанцувал край една кола. Хората ръкомахаха към него. Той им подаде някакви пари. Колата потегли. Отдалеч съвсем слабо се чуваха гневните викове на Нед.

Уилям зина от учудване.

— Той връща пари! Сега пък без малко да удари онзи човек там. Човекът размаха юмрук към него! Нед му върна и на него парите! Я гледай... пак прочувствени сбогувания!

— Ехее — извика Робърт, щастлив от онова, което виждаше през своята половинка на бинокъла.

Там долу всички коли потегляха сред облаци от прахоляк. Техният Нед се разтанцува бясно наоколо, захвърли очилата си в праха, разкъса табелата и избълва някаква страхотна ругатня.

— Боже мой — разсъждаваше Робърт. — Радвам се, че не мога да чувам добре думите му. Хайде, Уили!

Когато Уилям Бантлин и Робърт Гринхил се върнаха обратно при отбивката на Загадъчния град, Нед Хопър излетя като стрела сред порой от гневни викове. Сред пращане и рев, възседнал своя мотоциклет, той запрати във въздуха нарисувания картон. Табелата профуча и полетя като бумеранг. Изсвистя и за малко не улучи Боб.

Дълго след като Нед бе изчезнал сред трясъци и гръм, картонът най-после падна на земята и остана там. Уилям го вдигна и обърса.

Вече наистина се бе здрачило, слънцето докосваше далечните хълмове, земята бе притихнала и смълчана, а Нед Хопър си бе отишъл и двамата мъже бяха останали сами в изоставената територия, сред осеяния с хиляди отпечатъци от гуми прахоляк, загледани към пясъците и странния мираж.

— О, не... Да — каза Робърт.

Пустинята бе опустяла в розово-златната светлина на залязващото слънце. Миражът бе изчезнал. Няколко прашни облачета се извиха нагоре и се разпаднаха съвсем близо до хоризонта, но това бе всичко.

От устата на Уилям се изтръгна отчаян вопъл.

— Той го *направи!* Нед! Нед Хопър, върни се, ти...! О, по дяволите, Нед, ти развали всичко! Да пукнеш дано!

Той млъкна.

— Боб, как можеш да си *стоиш* там?!

Робърт тъжно се усмихна.

— Точно в този миг ми е жал за Нед Хопър.

— Жал ти е?!

— Та той не видя това, което видяхме ние. Не видя това, което всички видяха. Той нито за секунда не повярва. И знаеш ли какво? Неверието е заразително. Предава се на другите.

Уилям се огледа наоколо из опустялата земя.

— Така ли се е случило?

— Кой знае?

Робърт поклати глава.

— Едно е сигурно: когато хората пристигаха тук, градът, градовете, миражът, каквото и да бе, то си бе тук. Но е ужасно трудно да виждаш, когато хората ти пречат. Без дори да се помръдне, Нед Хопър закри с огромните си лапи слънцето. Едно нещо е ясно, с театъра завинаги е свършено.

— Не можем ли ние...

Уилям се поколеба.

— Не можем ли да разтворим вратите му пак?

— Как? Как можеш да върнеш такова нещо обратно?

Погледите им се местеха от пясъците към хълмовете и няколкото перести облачета, към спокойното, безветрено небе.

— Може би, ако погледнем с крайчеца на очите си, не направо, ако се отпуснем, успокоим...

Те двамата сведоха поглед надолу към обувките си, към ръцете си, камъните под краката си, всичко. И накрая Уилям простена.

— Наистина ли сме? Наистина ли сме чисти души?

Робърт се изсмя тихичко.

— О, не като децата, които минаха оттук днес и видяха всичко, което са желали да видят, не и като обикновените хорица, родени сред житните поля, които по божия милост бродят по света и никога няма да пораснат. Ние не сме нито малките, нито големите деца на този свят, Уили, но ние поне сме щастливи, че живеем. Познаваме утринния въздух по пътищата, знаем как изплуват и залязват звездите по небето. Онзи негодник, той е престанал да се радва много отдавна. Противна ми е дори мисълта за него, как кара мотоциклета си по пътя през цялата останала нощ, та чак до края на годината.

Когато каза това, Робърт забеляза, че Уилям внимателно следи с крайчеца на окоето си пустинята.

Робърт предпазливо прошепна:

— Виждаш ли нещо?

Една самотна кола се спускаше надолу откъм шосето.

Двамата мъже се спогледаха. Отчаяна искрица надежда проблесна в очите им. Но не можаха да си наложат да вдигнат ръце и да извикат. Те просто стояха и стискаха боядисаната табела.

Колата профуча край тях.

Двамата мъже я проследиха с поглед, изпълнен с копнеж.

Колата удари спирачки. Върна се назад. В нея седяха мъж, жена, момче и момиче. Мъжът извика:

— Затворено ли е вече?

— Няма смисъл... — промълви Уилям.

— Искате да кажете, че няма смисъл да ни давате пари — прекъсна го Робърт. — Последният посетител за деня и семейството му влизат без такса! За наша сметка е!

— Благодаря ви, приятелю, благодаря ви!

Колата с рев приближи мястото.

Уилям стисна Робърт за лакътя.

— Боб, какво ти е? Нима искаш да разочароваш тези деца, това приятно семейство!

— Млъкни — каза кротко Робърт. — Хайде.

Децата се изсипаха от колата. Мъжът и жена му излязоха бавно навън под слънчевия залез. Небето беше цялото в синьо и злато сега и някаква птица пееше сред златистите пясъчни дюни.

— Гледай — каза Робърт.

И те се приближиха и застанаха зад семейството, там, където то се бе подредило в редица, за да погледне към пустинята.

Уилям затаи дъх.

Мъжът и жената примигаха неспокойно в здрача.

Децата млчаха, присвили очи, изпълнени с отражения от закъснялата слънчева светлина.

Уилям се изкашля.

— Късно е. Ммммм... не се вижда хубаво.

Мъжът се готвеше да отговори, когато момчето се обади:

— О, ние си виждаме чудесно!

— Разбира се!

Момичето посочи с ръка.

— Ей там!

Майката и бащата проследиха жеста ѝ, като че ли той можеше да им помогне. И той наистина помогна.

— Господи — възкликна жената, — за миг си помислих... Но сега... Да, ето го!

Мъжът се взря в лицето на жена си, откри нещо там и разположи този образ върху земята и небето.

— Да — каза той най-после. — О, да.

Уилям се вторачи в тях, в пустинята и после към Робърт, който се усмихна и кимна.

Лицата на бащата, майката, дъщерята и синът обвърнати към пустинята, сияеха.

— О — прошепна момичето, — наистина ли е там?

А бащата кимна, лицето му, засияло пред това, което виждаше, но не можеше да проумее. Той заговори, като че ли стоеше сам в огромна църква в гората.

— Да. Боже мой, то е така прекрасно.

Уилям понечи да вдигне глава, но Робърт прошепна:

— Спокойно. Идва. Не опитвай. Спокойно, Уил.

И тогава Уилям разбра какво да направи.

— Аз — промълви той, — ще отида при децата.

И той се приближи бавно и застана точно зад момчето и момичето. Остана дълго там като човек, застанал между два пламтящи огъня в прохладна нощ — те го топлеха, той дишаше спокойно, накрая повдигна очи нагоре и зарея поглед към потъващата в мрак пустиня и лелеяният град в здрача.

А там, в праха, увиснал над земята, събран отново от вятъра в полуоформени кули, шпилове и минарета, се бе появил миражът.

Той усети дъха на Робърт върху тила си, съвсем близко, чу го да шепне, сякаш на себе си:

*Де такова чудо в приказка дори:
слънчеви палати в ледни пещери!*

И градът беше там.

И слънцето залезе, изплуваха първите звезди.

Градът се открояваше съвсем ясно и тогава Уилям се улови, че повтаря на висок глас, или вероятно за свое собствено удоволствие:

„Де такова чудо...“

И те останаха в тъмното, докато не можеха вече да виждат.

[1] На английски език Rome (роум) — Рим и home (хоум) — дом, се различават само по началната си съгласна в произношението. — Б.пр. ↑

[2] Цитираните тук стихове и заглавието на разказа са от стихотворението „Кубла хан“ — едно от най-известните произведения на английския поет-романтик Самюъл Тейлър Колридж (1772–1834). Стиховете преведе Тихомир Йорданов. — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.